SUBREGION PÓŁNOCNY
Województwa Śląskiego

Załącznik do Uchwały Nr 18/2024
Walnego Zebrania Członków Związku Gmin i Powiatów Subregionu
Północnego Województwa Śląskiego z dnia 14 listopada 2024r.

Stanowisko Walnego Zebrania Związku Gmin i Powiatów Subregionu Północnego Województwa Śląskiego

w sprawie uwzględnienia potrzeb inwestycyjnych Subregionu Północnego w zakresie działań służących uporządkowaniu gospodarki wodnościekowej na obszarze gmin poprzez budowę i modernizację sieci kanalizacyjnych dla ścieków komunalnych oraz sieci kanalizacji deszczowej, a także oczyszczalni ścieków komunalnych

W Polsce opracowano wiele aktów prawnych z zakresu gospodarki wodno-ściekowej, z uwzględnieniem wymagań stawianych przez Unię Europejską. Problemy gospodarki wodnej i ściekowej można rozwiązać poprzez realizację systemów zbiorowego zaopatrzenia w wodę i zbiorowego odprowadzania ścieków. Obowiązek ten spoczywa na gminach. Dopiero w przypadku niemożliwości budowy zbiorczych systemów kanalizacyjnych rozpatruje się stosowanie systemów kanalizacji bezodpływowej lub przydomowych oczyszczalni ścieków.

Aktem prawnym kształtującym politykę wodną Unii Europejskiej jest Dyrektywa 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 roku z późn.zm. w sprawie ustanowienia ram dla działalności Wspólnoty w dziedzinie polityki wodnej, zwana Ramową Dyrektywą Wodną. Wskazano w niej, że ważnym elementem ochrony zasobów wodnych jest ochrona wód wykorzystywanych do poboru wody pitnej. Istotnym zagrożeniem dla jakości wód jest wprowadzanie do wód nieoczyszczonych lub niedostatecznie oczyszczonych ścieków. Ochronę wód przed zanieczyszczeniami pochodzącymi ze ścieków komunalnych ma zapewnić realizacja wymagań Dyrektywy Rady 91/271/EWG w sprawie oczyszczania ścieków komunalnych. Dyrektywa ta nakłada na Polskę konieczność budowy i rozbudowy komunalnych oczyszczalni ścieków oraz systemów kanalizacji zbiorczej w aglomeracjach. Do wymagań zawartych w tym dokumencie nawiązuje artykuł 86 ustawy Prawo wodne. Wskazuje on, że aglomeracje o równoważnej liczbie mieszkańców powyżej 2000 powinny być wyposażone w systemy kanalizacji zbiorczej dla ścieków komunalnych, zgodnie z ustaleniami krajowego programu oczyszczania ścieków komunalnych.

Istotne z punktu widzenia rozwoju zrównoważonego, a co za tym idzie – dla zapewnienia bezpieczeństwa społeczeństwa i środowiska, jest przestrzeganie zasady, że budowę urządzeń służących do zaopatrzenia w wodę należy realizować jednocześnie z rozwiązaniem spraw gospodarki ściekowej, w szczególności przez budowę systemów kanalizacji zbiorczej i oczyszczalni ścieków.

Gminy z obszaru Subregionu Północnego sukcesywnie rozbudowują systemy wodociągowe i kanalizacyjne. Wspierają także, dzięki środkom pozyskiwanym ze źródeł krajowych i unijnych budowę oczyszczalni ścieków komunalnych. Jednak zapotrzebowanie na dofinansowanie takowych przedsięwzięć, ze względu na ich kosztochłonność, jest olbrzymie.

Potrzeby inwestycyjne Subregionu w powyższym zakresie sygnalizowano już Ministerstwu Funduszy i Polityki Regionalnej pismem nr ZGIPSP.110.9.2020 z dnia 1.06.2020 r. na etapie

przygotowania założeń dla Nowej Perspektywy Unijnej na lata 2021-2027. Potrzeby te dotyczą głównie aglomeracji z przedziału 2-10 tys. RLM.

Źródło: diagnoza własna (2020 r.)

Rodzaj inwestycji zgłoszonej jako niezbędnej do realizacji	Liczba Gmin o wielkości od **2 000 do 10 000 RLM** w rozumieniu ustawy Prawo Wodne	Skala inwestycji (km/szt.)	Wartość inwestycji niezbędnych do realizacji (zł)	Liczba Gmin o wielkości **powyżej 10 000 RLM** w rozumieniu ustawy Prawo Wodne	Skala inwestycji (km/szt.)	Wartość inwestycji niezbędnych do realizacji (zł)
Budowa sieci kanalizacyjnej	21 gmin	540,586 km	**545 172 456,69**	7 gmin	115,6363 km	174 353 000,00
Budowa oczyszczalni ścieków	17 gmin	18 szt.	**113 500 000,00**	5 gmin	5 szt.	72 500 000,00
Budowa sieci wodociągowej	14 gmin	109,083 km	**73 701 585,21**	2 gminy	38,638 km	18 461 000,00
Budowa ujęcia wody	1 gmina	1 szt.	**1 500 000,00**	0	0	0
Ujęcie wody pitnej ze stacją uzdatniania wody	1 gmina	1 szt.	**4 000 000,00**	0	0	0
Zapotrzebowanie na środki unijne łącznie dla aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne o wielkości od 2 000 RLM do 10 000 RLM			**737 874 041,90**	Zapotrzebowanie na środki unijne łącznie dla aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne o wielkości powyżej 10 000 RLM		265 314 000,00

Istotnie, w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Śląskiego 2021-2027 Priorytetu: II. Fundusze Europejskie na zielony rozwój, Celu szczegółowego: RSO2.5. Wspieranie dostępu do wody oraz zrównoważonej gospodarki wodnej (EFRR), przewidziano wsparcie na działania polegające na budowie lub modernizacji sieci kanalizacyjnych, oczyszczalni ścieków oraz systemów zaopatrzenia w wodę.

Jednak dla projektów z zakresu gospodarki ściekowej priorytetowo wsparciem objęte zostały przedsięwzięcia realizowane na obszarze aglomeracji w rozumieniu ustawy Prawo wodne o wielkości od 10 do 15 tys.RLM, które nie spełniają wymogów wynikających z dyrektywy 91/271/EWG. A dopiero w dalszej kolejności wsparcie będą mogły uzyskać aglomeracje

naruszeniowe z przedziału 2-10 tys. RLM, dla których potrzeby inwestycyjne są w istocie największe.

Powyższe zapisy Programu, mocno skomplikowały plany inwestycyjne, aż trzech potencjalnych Beneficjentów z obszaru Subregionu Północnego planujących budowę, rozbudowę lub modernizację oczyszczalni ścieków komunalnych, która jest niezbędna dla osiągnięcia zgodności z dyrektywą 91/271/EWG w zakresie standardów oczyszczania i/lub sumarycznej przepustowości oczyszczalni obsługujących aglomerację. Wszystkie trzy gminy, tj. Olsztyn, Poraj oraz Wręczyca Wielka są to aglomeracje naruszeniowe z przedziału 2-10 tys. RLM, dla których przewidziano wsparcie w dalszej kolejności, a wysokość środków regionalnych dedykowanych temu działaniu jest mocno niedoszacowana przez Instytucję Zarządzającą Programem.

Mając na uwadze, że umożliwienie realizacji projektów inwestycyjnych w formule ZIT w aglomeracjach z przedziału 2-10 tys. RLM ma kluczowe znaczenie dla wspierania zrównoważonej gospodarki wodnej na obszarze całego województwa, samorządy zrzeszone w ramach Związku Gmin i Powiatów Subregionu Północnego, zwracają się z prośbą o zwiększenie alokacji środków dedykowanych na te działania w ramach Programu Regionalnego dla Województwa Śląskiego. W związku ze zbliżającym się naborem wniosków o dofinansowanie dla działania 2.11 FESL dedykowanym aglomeracjom z przedziału 2-10 tys. RLM z obszaru Subregionu Północnego (29.11.2024- 28.02.2025) wnioskuje się o uwzględnienie w alokacji konkursowej zwiększonego zapotrzebowania we wskazanym zakresie.

Z poważaniem

Przewodniczący Związku
Krzysztof Matyjaszczyk